

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ФОНДИ НА ПРИСПИШЕНИЙ ВИРІВ АТОМОВИХ БОМБ

Вашингтон, 29 вересня. — У Білому Домі вивчено вже плян, щоб негайно приспшити вирів атомових бомб і щоб на першу стадію такої акції призначити \$70,000,000. Плян буде переданий конгресові до акції. Добре поінформовані кола

СТАЛЕВІ РОБІТНИКИ НАСТАВЛЯЮТ СТРАЙК

Пітсбург, 30 вересня. — В півночі в п'ятницю на суботу 500,000 сталевих робітників мають вийти на страйк у цілому краю, а управліня фабрик почали вже гасити вогні в своїх гутах, заки прийде до повного застою в праці. Федеральна Служба Посередництва й Примиря запросила представників підприємств та юній на ще одні наради на п'ятницю в годині 10 ранку, однак ніхто не вірить в успіх цих нарад. Страйк сталевих робітників припинить не тільки фабрики сталі, але й багато інших підприємств, які потребують заліза й сталі для своїх виробів.

БОЛШЕВИКИ ПОРІВНЮЮТЬ СЕБЕ З ХРИСТИАНСЬКИМИ МУЧЕНИКАМИ

СМЕРТЕЛЬНИЙ ВИПАДОК ПІДЧАС МАНЕВРІВ

Бостон, 30 вересня. — Газетний фотограф Морис Файнберг з ілюстрації Бостон Пост, згинув внаслідок аварії під час військових маневрів. Він був поранений внаслідок того, що потрапив під колеса танка, який вів до нього на маневри. Помер він внаслідок поранення в черевну частину тіла.

„ТОКІО РОВЗ“ ПРИЗНАНА ВИНУВАТОМ В ЗРАДІ

Сан Франциско, 30 вересня. — Іва Ікуко Тогурі Д'Акіно, звідна під іменем Роза з Токіо, признана винуватою в зраді Злучених Держав. Вона під час війни передавала по радіо з Токіо вісті про відступ японських військ, які опинилися в японським полоні. Лава присяжних суддів відкинула інші обвинувачення.

ТРУМАН ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОГУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ НА ДАЛЬШІЙ РОКИ

Канзас Сіті, 29 вересня. — Президент Труман відновив зазив до переведення кожної точки з програми свого „Справедливого Розподілу“ і заповів 10,000 зібраним в Муніципальній Авдиторії, що з такою програмою він віднесе перемогу при виборах в 1950 і 1952 р. Промову вголосив Труман з нагоди гостини для представників Кривої Демократичної Комітету, Вільяма М. Бойла. В обід взяли участь 3,000 найбільших друзів, а на галеріях сиділи окремо 7,000 слухачів. Було це найбільше зібрання провідних демократів від часу інавгураційної промови президента в січні ц. р.

ДИНАМІТУЮТЬ ВУГІЛЬНІ ШАХТИ

У різних сторонах країни сповнено акти насильства з нагоди страйку вуглекопів. Коло 15,000 шахтарів пішли до праці в неюнійні шахтах, а організовані пікетчики майнерської юнії об'їждять закопи, щоб не допустити неюнійних робітників до праці. При цій трапляються випадки стрільня, а в стейті Кентукі здійснювано дві неюнійні вугільні шахти.

МІЖ-АМЕРИКАНСЬКА ОБОРОНА ВЗІРЦЕМ ДЛЯ АТЛАНТИСЬКОГО ДОГОВОРУ

Вашингтон, 29 вересня. — Недавно зреорганізована Рада Між-Американської Оборони, яка щойно відбула перші засідання в новій головній квартирі у Вашингтоні, може бути зразком для укладеної військової ради країн з Атлантійського Договору. Між-Американська Оборонна Рада повстала перед

НОВІ ІМІГРАНТИ МАЮТЬ ЗГОЛШУВАТИСЯ ДО ВІСЬКОВОГО ВИШКОЛУ

На підставі Акту Поборової Служби з 1948 року, нові іммігранти у віці між 18 і 26 роком життя зобов'язані законно зголюватися (реєструватися) в місцевих поборових урядах до вишколу для військової служби. Реєструватися треба протягом шістьох місяців після приїзду до Злучених Держав, або протягом найближчих п'ятих днів після досягнення 18 року життя в тут. Занедбання цього обов'язку вважається кримінальним проступком і карається тюремною та позбавленням прав. Реєстрація до військового вишколу ще не означає, що зареєстровані особи будуть до нього покликані.

ТАЄМНІ НАРАДИ В СПРАВІ АТОМОВОЇ БОМБИ

Лейк Сокес, 30 вересня. — Представники шістьох великих держав і Канади продовжують вчора свої таємні наради в справі міжнародної контролю атомової енергії, рекомендованої Генеральною Асамблеєю. Західні союзники мали б дожити на совітський крок, що закінчив би „мертву точку“ в тій справі, яка вже тягнеться три роки. Як з поінформованих кол зазначають, в нарадах досі не зроблено ще жадного прогресу.

ОСТАТОЧНО ВИРІШЕНО ДЕВАЛЬВАЦІЮ НІМЕЦЬКОЇ МАРКИ

Бонн, 30 вересня. — Уряд західно-німецької федеративної республіки остаточно вирішив переоцінку марки, зрівнюючи її до нового курсу фунта стерлінгів. У відношенні до долара вартість марки встановлено на 23.8095 центів. Це відповідає попередньому рівню західних високих комісарів в Німеччині, проти якого німецький уряд початково виступав.

НІМЕЦЬКЕ БЮРО ВІДКРИТО У НЬО ЙОРКУ

Вашингтон, 30 вересня. — Департамент стейту оприлюднює, що в Нью Йорку, під ч. 42 Бродвеї, відкрито головне бюро Високої Аліантської Комісії для видавання дозволу на вїзд до Німеччини. Оповідка згадує теж, що віза до Італії й Тресту мусять переходити через Високу Аліантську Комісію.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦ ДОБРОВОЛЬНОЇ ДОПЛАТИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ „СВОБОДИ“

Згідно з ухвалою останньої конвенції Українського Народного Союзу, місяць жовтень кожного року призначений на кампанію в справі добровільної доплати до передплати „Свободи“. З сьогоднішнім днем ця кампанія починається. Протягом останніх днів до всіх передплатників „Свободи“ вислали окремі листи, в яких коротко викладено цю справу. Рівночасно долучено оплачену вже на пошті і готову заадресовану конверту, в яку кожний передплатник і читач повинен вложити свою доплату і пожертву та вислати по призначенню. В листі рівночасно прохачься всіх читачів, щоби вони, виславши свою доплату і пожертву, висловили й свої бажання та побажання до „Свободи“, даючи в той спосіб можливість Редакції ще більше достосувати газету до вимог, бажань і потреб нашого загалу. На іншому місці та в дальших писаннях на цю тему буде описане положення „Свободи“, причини і цілі цієї кампанії, як теж її кожноточний перебіг. Для більшості передплатників справа цілком ясна: за ці фонди, які за „Свободу“ платять тепер її передплатники, було б важко вдержати тижневик, а не то щоденник. Остання конвенція УНСОУ вважала за відповідне не підвищувати передплати, натомість вести кожного року одномісячну кампанію за добровільною доплатою до передплати. Вже протягом попередніх років ці кампанії перемінювалися у своєрідний плебісцит. Читачі, що погоджуються з ідеями „Свободи“, підтверджують це своєю грошовою жертвою на її вдержання. В той спосіб вони ставлять до розпорядження цю єдину в світі вільному, демократичному українському щоденникові, цій справді єдиній безпартійній, всенародній вільній трибуні вільного українського слова не тільки так дуже потрібні фонди, але й дають їй моральне право голосити в імені американських українців правду України, берегти наших демократичних ідеалів та поширювати їх, допомагати і підносити на вищий рівень наше громадське життя та очисувати його від всяких п'ятиколонних бур'янів, стояти на сторожі українського імені та здобувати для нього увагу в світі. Під час кампанії кожний читач „Свободи“ має нагоду сказати своє слово в цій справі. Чим більша буде його доплата і пожертва, тим сильніший буде цей голос української правди і тим скоріше ця правда переможе.

АМБАСАДОР КІРК В СТАЛІНГРАДІ

Сталінград, 30 вересня. — Американський амбасадор в Советському Союзі, адмірал Ален Дж. Кірк, закінчив вчора свої неофіційні триденні відвідини Сталінграду, оборона якого під час війни вважалася зворотним пунктом та початком німецької поразки. Це була перша поїздка амбасадора Кірка в Советях. Він оглянув місто та високо оцінив музей тоєних трофеїв, амбасадор Кірк записався в книгу відвідувачів „з великим подивом до героїчних оборонців вітального міста Сталінграду“. Разом з амбасадором був його син Роджер та секретар амбасадати, Джордж Морган.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ПАРАГВАЮ

З Кармен дель Парана інформують, що заснований ще в грудні минулого року Союз Української Молоді в Парагваї тепер розгортає вже широкую культурно-освітню, виховну та громадську діяльність. За цей час СУМ вже відбув два делегатські з'їзди, причинився до заснування двох українських шкіл, влаштовано сім національно-патріотичних імпрез, виставлено 7 п'єс, влаштовано 11 забав та приготувався цілий ряд дальших імпрез. СУМ існує при Просвіті, але має своє власне управління.

ПРОПОНУЮТЬ ЄДИНБУРГ НА ЧЕРГОВУ СЕСІЮ О. Н.

Лейк Сокес, 30 вересня. — Між делегаціями в Генеральній Асамблеї вже тепер ведуться приватні розмови, щоби чергову сесію відбуту поза Нью Йорком. Британські представники з міністром Бевіном на чолі мали запропонувати генеральному секретарю Трігве Лі, щоби чергова сесія відбулася в древній столиці Шкоції.

ТЕОДОР КУРПІТА В ШИКАГО

Недавно приїхав до Шикаго з європейської скитальщини відомий український поет з Львова, голова колишнього Українського Літературно-Мистецького Об'єднання в Мюнхені та редактор багатьох літературно-мистецьких публікацій, Теодор Курпіта.

СОВЕТИ ЗІРВАЛИ ДОГОВІР ПРИЯЗНІ З ЮГОСЛАВІЄЮ

СПОДІЮТЬСЯ ПОДІБНОЇ АКЦІЇ З БОКУ САТЕЛІТІВ; ТІТО ПРО „ЧОРТІВСЬКИЙ ПЛАН“ МОСКВИ

Москва 30 вересня. — Советський Союз вчора ввечері офіційно повідомив, що він формально вивів свій договір приязні, взаємної допомоги та після-воєнної співпраці з Югославією, підписаний в 1945 році. Причиною цієї акції подано, що Югославія веде „підірну роботу“ проти Советського Союзу і в тій цілі є в порозумінні з „чужими імперіалістичними колами“. Виповідження договору мало б бути безпосереднім наслідком „фактів“, виявлених в недавньому судовому процесі в Будапешті проти колишніх комуністичних лідерів, які „призналися“, що були в змові з Тіто проти Советів. Советську ноту в цій справі передано в Москві югославському представникові. В ноті говориться, що це Югославія „подерла на шматки“ договір приязні між обома країнами, що вона „знищила свою незалежність“ та стала „зброєю агресивної політики чужих імперіалістів“. Советський Союз це вже друга країна, що виповідала договір приязні з Югославією. Кілька днів раніше це вже зробила Мадящина. Передбачається, що за цим прикладом підуть теж інші советські сателіти. Виповідження договору ще не означає повного зривання дипломатичних стосунків, але вони вже будуть тільки формальні, бо будь-яку політичну і господарську співпрацю припинить це перед зриванням договору. Стверджується, що з виповідженням договору советсько-югославський спір увійшов в нову і ще грізнішу стадію. Маршал Тіто, довідавшись про советську ноту, заявив одній торговельній делегації, що Совети продовжують свій „чортівський план“ на знищення Югославії. В Об'єднаних Націях назвали советську акцію „антидемократичним відношенням“ до Югославії та черговою спробою погрозами підкорити собі цю країну.

СТВОРЕНО ШЕ ОДИН ВАЛКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ

Лейк Сокес, 30 вересня. — Політичний Комітет Генеральної Асамблеї О. Н. прийняв вчора односторонню австрійську резолюцію про створення нового дорадчого комітету, що перевіряв би всі можливості для нормалізації стосунків між Грецією та її комуністичними сусідами. У висліді, дебати в грецькій справі будуть відложіні на щонайменше три тижні, щоби в той спосіб дати комітетові можливість простудіювати факти та приготувати відповідні резолюції.

НЕ БІЖ БРИТАНСЬКОГО КОРОЛЯ ОЖЕНИВСЯ З АВСТРИЙСЬКОЮ СКИТАЛЬНИЦЕЮ

Лондон, 30 вересня. — Небіж англійського короля Юрія VI., граф Гервуд, одружився вчора з австрійською Марією Штайн, яка разом з батьком втекла з Австрії безпосередньо перед захопленням тої країни Гітлером. Обидвоє молоді люди мають велике замилювання до музики і це змело їх разом. У весільних обрядах взяла участь королівська сім'я.

ГЕН. ФРАНКО ВІДВІДАЄ ПОРТУГАЛІЮ

Лісбон, 30 вересня. — Португальське міністерство закордонних справ повідомило, що в жовтні відвідає цю країну, відповідаючи аж тепер на відвідини португальського президента Кармана в Еспанії ще перед десяти роками шеф еспанського уряду, ген. Франко.

БОЛШЕВИЦЬКІ НАСИЛЬСТВА В ІНДІЇ

Нью Делхі, Індія, 30 вересня. — Індійський уряд проголосив перевелюні документи місцевої комуністичної партії, в яких видається інструкції та закликається комуністів до поповнення замахів на представників влади, до саботажів та цілого ряду інших насильств, в підготовці до загальної революції. У зв'язку з цим заарештовано в країні 2,500 большевиків. Провінція Мадрас поставила комуністичну партію поза законом.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число в понеділок (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА" Р. О. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРЕСОВА КАМПАНІЯ „СВОВОДИ“

Двадцятьперша Конвенція У. Н. Союзу, в березні 1946 року, присвятила багато уваги „Свободе“, офіційному органу Союзу, газеті, якій ця організація завдячує своє повстання. Понад 400 делегатів не тільки високо оцінили заслуги цієї української найстаршої газети в Америці й одностайно одобрив її політичний напрям і те становище, яке вона займає в різних американських та українських справах, але й також обговорили й її критичне фінансове положення. Усі згідно ствердили, що головною причиною того незавидного положення є факт, що передплата газети для членів У. Н. Союзу є та сама, яка була тою 29 років. Бо коли в часі самої тільки останньої війни всі американські газетні підприємства підносили ціну газет двічі чи тричі, не зважаючи на мільйонні прибутки з оголошень, „Свобода“ з'являлася далі по ціні з-перед десяти років. Так є й сьогодні. Зміна зайшла тільки в тому, що минула Конвенція ухвалила, щоб „Свобода“ вела кожного року впродовж місяця жовтня „Пресову кампанію“ і так добирався бодай те, що є конкретно потрібне на видавання додаткового числа в англійській мові. Коли б, наприклад, ця збірка не дописала, то одне число „Свободи“ мусило б так відпасти. Більшого недобору головна каса У. Н. Союзу уже ніяк не могла б покрити.

Делегати були переконані, що читачі „Свободи“ радо, без ніякого примусу, доплатять хоч частину того, що повинен би кожний з них платити, коли б передплата була міряна не вартістю долара з-перед 29 років, а сьогоднішньою, як теж вартістю теперішніх зарплатних платень, ціна на папір і різні друкарські прилади і устаткування. Делегати вірили, що найдеться багато таких, які зложать це добровільні жертви і ними допоможуть поліпшити та поборити часини. В такому переконанні й в такій вірі вони заявили за щорічного пресовою кампанією аж до наступної Конвенції У. Н. Союзу. Знається, це вже остання пресова кампанія „Свободи“, ведена згідно з ухвалою минулої Конвенції У. Н. Союзу. Яка буде далі доля „Свободи“, вирішить наступна Конвенція, що відбудеться в травні 1950 року. Про це ще будемо писати у свій час, але сьогодні мусимо подбати, щоб могли вдержати „Свободу“ як щоденник бодай до травня 1950 року. Це навряд чи пощастить б, якщо теперішня компанія не дала бажаного результату.

Минулого року ми нагадували нашому громадянству, що вже був час, коли „Свобода“ була таким українським щоденником, який був одинаково трибуною свободної, української, демократичної думки не тільки на американських континентах, але й в цілому світі. Сьогодні цей стан ще загострюється, бо з кожним місяцем корчиться стан української преси на скитальщині в Німеччині, а там була якийсь час змога розгорнути живу видавничу діяльність. Це тим більше повинно заставити усіх нас серйозно поставитися до цієї пресової кампанії, як і до справи української преси взагалі. Тому хочеться вірити, що наше свідоме громадянство використає цю пресову кампанію не тільки на рятівництво „Свободи“ як щоденника, але й на зясування ролі української преси і книжки в ці великі й трагічні моменти, які переживає український нарід. Тоді тим краще можна буде теж зрозуміти вагу і значення ролі „Свободи“ в минулому і сучасному.

Науковці про атомовий вибух в Росії

Д-р Гарольд К. Юрі, звідний американський знавець фізики, прочитавши оповістку Тасса з Москви, що Росія була в посіданні атомової тайни вже в 1947 р., заявив, що це „блöff“, тобто, що рік 1947 є тільки вигадкою. Д-р Юрі, дівав медалью Нобеля за визначні заслуги в науці фізики, твердить, що не вірить ніяким заявам Советів, але вірить твердженню президента Трумана про вибух атомової сили в Росії.

„Злучені Держави не знають, коли вони відкрили цю тайну. Ми тільки пробували впродовж чотирьох років довідатися щось про атомову бомбу“ — каже Юрі. Д-р Семюел Алсон, директор Інституту для Ядрових Студій при університеті в Шікаго, заявив, що науковці ніколи не сумнівалися, що Росія знає атомову тайну. Але, каже Алсон, американцям забрало чотири роки, щоб з'ясувати цю тайну, винайти атомову бомбу. Якщо б Росія знала атомову тайну вже в 1947 р. і на її підставі винайшла атомову бомбу, то вона могла б у цій справі швидше ніж Америка.

Стивен Гвайт, знавець атомових справ у щоденнику Нью-Йорк Геральд Трибун, твердить, що за його інформаціями годі повірити, що Совети потрапили перевищити американців в виробі атомової бомби, просто з таких причин, з яких вони не можуть перевищити американців в продукції автомобілів. Росія почала таку продукцію пізніше як відносно фабрик так і техніки.

Якщо говорити про виробі атомової бомби, каже Гвайт, то треба почати від того, що вже давно відомо, що Росія, бразилійці чи інші люди знають, що для виробу атомової бомби треба побудувати цілий ланцюг будинків для виробу плутонію, або побудувати велетенську фабрику, подібну до тої, яку має Америка в Оук-Риджі, для виробу ісоотопу U-235. Звісно, що перша мета є більше практична, однак обі є однаково небезпечні.

Можливе, що Совети пустилися на обидва проекти і майже певне, що вони склали програму побудови будинків. Коли такий будинок з приладами пустити в рух і коли він вирвався з-під контролю, тоді може наступити вибух. Серед таких відносин могла теж вибухнути фабрика для відокремлення ісоотопів. Якщо прийшло б до вибуху в одній чи другій випадку, це був би „атомовий вибух“, хоч не вибухла б атомової бомба. Отже,

могло трапитися, що був атомовий вибух, але не було бомби. Такий вибух міг був трапитися Енріковій Фермі в Шікаго на цілі роки перед тим, заки ще винайдено атомову бомбу.

Таке розуміння є тільки можливістю, однак на те немає ніяких доказів. Тому краще прийняти здогад, що Росія довела вже до того, що випробувала атомову бомбу і що це є той атомовий вибух, який набрав тільки розголосу.

У такому випадку найкраще брати під увагу американську програму виробу бомби. Коли скінчилася війна, Америка вже продукувала бомби. Урядові ніколи не оголошено, як швидко можна виробити бомбу. Але догадується, що Америка продукує дві атомові бомби тиждень. Щоб дійти до такої швидкості, треба було ризикувати на великий ризик, пригнати до праці сотні тисяч людей і видати біліони доларів. Коли йде про ісоотопи, то для них побудовано дві велетенські фабрики в Тенесі. Побу-

І. Кедрин.

Надмірний оптимізм — політична наївність

„Бажання є батьком думки“ сказав колись старий Гете і цей вислів є чудовим філософським спогляданням так званих політичних мрійництв, що є протилежністю до політичного реалізму. Українське політичне мрійництво проявляється у тому, що ми залюбилися при всяких нагодах і без нагоди повторюємо фразу, яку є міді для нашого вуха, бо висловлюють бажання наших сердець, та які проте не знаходять виправдання в життєвій практиці, залежній від безлічі інших чинників, що з нашими бажаннями абсолютно не рахуються. Кожна промова на кожному святочному концерті, кожний реферат для молоді і не молоді, кожний прилюдний виступ маніфестаційного характеру мусить обов'язково кінчатися заявою: „віримо, що ось-ось вже виб'є година, коли...“ — і тут приходить або цитат „Кобзаря“ про „Встане Україна“, або про сонце, що загляне в вікно, або інша фраза, що без труду пов'яже Поппрад, Сян і Кавказ в одну цілість. Повторювання таких фраз увійшло в таку звичку, що виступати проти неї — це значить наразитися на закид „гасителя духа“ або „дефетиста“. Проте така звич-

довано теж три велетенські ланцюгові будинки в місцевості Ганфорд, у стеїт Вашингтон і коло кожного побудовано ще завод для хемічного відділення ісоотопів.

Акція б Совети були в силі наслідувати Америку, то вони могли б уже продукувати по дві атомові бомби на тиждень, а може по дві на місяць. В такому випадку треба б рахуватися з тим, що між Америкою й Советами вже відбуваються перегони в виробі атомових бомб. Коли б так було, то й тоді Америка мала би 600 бомб на одну советську бомбу і Советам забрало б яких 10 років, заки зрівнялись би з Америкою.

Коли б Совети пустилися на будову домів для виробу плутонію, то це знов дуже повільний процес. У такому випадку треба цілого року на виробі однієї бомби, другого року на виробі другої бомби і т. д. Подібні труднощі виникають і при відділюванні ісоотопів.

Яку зі згаданих двох методів вибрала Росія, не знаємо. Але відомо, що Росія не має доволі матеріалу для масової продукції. З тих причин різні науковці різно про це пишуть, але це тільки їх здогади, як довго нема правдивих інформацій.

ка страшенно небезпечна: вона примітивізує політичний рівень широкого громадянства, що живе в самообмані патріотичної фразеології, наразуючи його на щораз нові, болючі розчарування, які у свою чергу викликають небезпечну реакцію у постаті зневіри й ренегатства, та водночас компрометує нас перед чужинським світом, як той колектив, що живе у своєму гетто й носа поза нього не показує.

Гадаємо, що на кожному кроці і раз-у-раз треба повторювати правду: віра у справедливість наших національних змагань та їхню остаточну перемогу, як перемогу справедливості, це той здоровий ідеалізм, що мусить бути підвалиною кожного дняння; проте ця віра не має нічого спільного з заколисуваннями себе патріотичними фразами, що їх широка громада сприймає буквально, як політичний запевні в найближчий час, і через те раз-у-раз б'є лобом об тверду стіну дійсності. Знаємо, що й тут існують такі гарні вислови, як: „Коли тоби скажуть, що стіна тверда і ти її не проб'єш лобом, не вір: коли повіриш, що її проб'єш, то вдаривши в стіну розвалиться“. Ентузіазм необхідний у визвольницькій боротьбі. Але ен-

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Svoboda (Liberty), published daily, except Sunday and holidays at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1949.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared Dmytro Halychyn, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Svoboda (Liberty) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This newspaper is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervision of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Gregory Herman, 80 W. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.
Dmytro Halychyn, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Roman Slobodian, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Maria Malevich, 344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.
Dmytro Halychyn, Business manager, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owner is: Ukrainian National Association, Inc. (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder, or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is

13,500

DMYTRO HALYCHYN, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 27th day of September, 1949.

CHARLES H. KLEIN, Notary Public of N. J.

(My commission expires Aug. 5, 1952)

(Seal).

тузізм фраз далеко не є си- численні поважні становища й лою, а якої сили треба в епосі атомових бомб далекобієних ракетних стрілен і 6-ти моторових над-бомбардувальників, щоб та наша сила могла чужинській силі заімпонувати, цього — здається — ближче не треба пояснювати. Очевидно, українська сила в порівнянні з силою перед 30 років де-де більша, бо національно-політична свідомість найширших народних мас пішла вглиб і перейшла вже у свідомість виявляється в передомових хвилях масовим активізмом. Доказом цього були і масові повстання проти Советів, і початкова масова свідомість здача мільйонів українських червоноармійців німцям, як протест проти Советів і потім масовий протинімський повстанний рух і УПА. В українській народній масі є потенціал велетенської сили. Нашим завданням є переконати всіх тих, що рішати про політичне обличчя європейського Сходу після провалу Советів, щоб вони не легковажили цієї сили так, як це робили німці, які важко за це заплатили. Але від свідомості цього нашого завдання до здійснення наших задушевних мрій — шлях страшенно довгий.

Ледви 100 років тому Галичина позбулась кріпацтва, а Наддніпрянщина стогнала в його ярмі ще аж до 1861 року, року смерті Шевченка. Шойно 50 років тому заснувалась перша українська політична партія. 35 років тому, з вибухом першої світової війни, російсько-царський уряд заборонив кожне українське друковане чи прилюдно вголосоване слово. Коли порівняємо нинішній стан українства з тодішнім, то це такий головковужний здвиг, що нам здається так, що все це нема одної американської енциклопедії, у котрій українці фігурували б як окрема нація із своїм державницьким минулим, не кажучи вже про окремішній підхід до української культури в минулому й сучасному. Фактом є, що коли царська дипломатія і біла російська еміграція просякли на

ли ув'язнені наші мінушники й чекали, коли покличуть їх на допит.

А на „волі“ було південне сонце, кавказька весна і радість людського буття... Але ця радість не мала нічого спільного з „радістю“ советського „раю“.

КІНЕЦЬ.

Навіщо все це говоримо? Щоб широкий загаль українського громадянства знав правду про те, що і скільки у широкому світі знають про нас і тому не обманював себе, що ось досить вибуху третьої світової війни, щоб згорна й самостійна Україна автоматично стала дійсністю. Колись Пільсудський казав про відродження Польщі у 1918-му: „Ні з того ні з ового вишла Польща на першого“. Але тоді сталося історичне чудо, що водночас завалились всі три імперії, які раніш ділили Польщу. І поляки мали ту політичну мудрість, що у першій світо-

(Докінчення на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

126)

І бандит, що, видимо, теж сховався тут від облоги, на правив на них нагана.

— Дешовка! — прохрипів він до мінушників, коли ті почали вилізати з склепу.

— Шум підіймає, спати не дає втомленим людям... Бач, чорті полосати, прийшли й собі на кладовище „ікру метать“. Всі місяця заброньовані, свободних містов нету!.. Поскорій зматуйся звідціль, а я зики поковтайте — чуєте?!

Але наші мінушники були вже над могилою і не чули, як бандит недобре залався, заливаючись хриплим сміхом.

Ночувати прийшлося у другому склепі, де вже не було

нікого і нічого. Лише в кутку валялись тліні кістки якогось покійника та лежала велика купа свіжого... екскременту.

Можна було догадатися, що тут недавно був мешканець із першого склепу.

— І все ж таки легше поневіритися по оцих мавзолеях, ніж йти до НКВД і прохати у нього роботи та опіки.

— Так. Кажеш — роботи й опіки...

— А може й смерті?

— Мені вже всерівно.

— А я гадаю, що колись, коли цей жах советського „раю“ залишиться далеко по-за нами, будемо згадувати цю ніч, як чудовий сон... Може,

навіть із оцієї могили ми будемо черпати натхнення для наших спогадів, поем і віршів... Велике й величезне народжується й утворюється в глибинах людських страждань... Страждання утворюють боротьбу за існування. Боротьба за існування утворює прогрес, цивілізацію, культуру... І коли людство на одну мить перестав страждати й починає мріяти про щастя, як на нього знов гурганом налітає страждання і жене його до нового акту боротьби за існування... У цьому мавзолею хрестом оцих пожевклих кісток буття звертається до нас словами древніх: „Memento mori“.

А ми не хочемо слухати цього заклик, бо жадаємо жити навіть в оцій могилі.

— Я тільки можу заздрити твоєму оптимізмові... Я вже вшент виснажена людина і на моєму небі немає ні одної зірки, ні одного навіть світлячка... Одна холодна темрява, а

посередині „Memento mori“. Я хочу спати... Я хочу заснути на віки вічні, щоб уже не прокидатися ніколи ні для страхомового суду з його нагородами та карами, ні для хемічної реакції в майбутньому вселенському шасті!.. Я вже труп... Григорій Сковорода прохав на його хресті написати епітафію: „Світ його ловив, але не піймав!“ А коли я пропаду, після мене залишиться купа гною та жалюгідне ім'я в архівах НКВД. В останній момент, коли я в смертельній агонії випущу з грудей моїх останній видих, я зміг би тільки сказати, перефразуючи слова Сковороди: „Я ловив оцей світ усе своє нещасне життя, але так таки його й не зловив“.

— Ш-ш-ш... здається, чути якийсь гомін?

— Так... Хтось сюди йде...

— Так, йдуть...

— О, чуєш — стрілянина!

— Так — це облога...

— Ну й що?

— ?!

— А наші мінуси?

— Вліплять 35 статтю...

— Ліпше було б йти на вокзал...

— Скрізь облога... По всьому „шасливому“ СССР... Облога на всіх громадян...

І враз над самою могилою:

— А ну, хто там — вихай!

а то будем стреляти?

— Вилізаємо... Маємо документи з НКВД... Нас двоє тут...

— Давай вихай!..

Кішнікові ліхтарі. Овчарка. Міліція. Енкаведисти... Нагани...

— Пропали...

— Ш-ш-ш...

— Руки вверх!

— І знов був ранок і день весняний... Колеса життя блещали на сонці й котилися кудись у німі далечини... Котилися і давали мільйони істот, щоб прокласти дорогу невідомому майбутньому.

...В підземеллі НКВД, в куті з урками та бандитами, бу-

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ“ ДОПОМОГТИ ВАМ!

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦ ДОБРОВОЛЬНИХ ДОПЛАТ ДО ПЕРЕДПЛАТ І ПРЕСОВОГО ФОНДУ „СВОБОДИ“!

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ“ ЩЕ ГОЛОСНІШЕ ЗАГОВОРІТИ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ ТА ЗА ПЕРЕМОГУ ІДЕАЛІВ СВОБОДИ І ДЕМОКРАТІЇ В СВІТІ! ВИКОНАЙТЕ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК ТА ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ШИРУ ЖЕРТВУ НА ВДЕРЖАННЯ І РОЗБУДОВУ „СВОБОДИ“, ЩОБИ ВОНА МОГЛА ВИКОНУВАТИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК ВІДДАНОЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ, ГРОМАДІ І ВАМ САМИМ!

Л. Луць.

Михайло Гайворонський про українську музику

Покійний композитор Михайло Гайворонський залишив по собі велику музичну спадщину. Список його друкованих музичних творів обіймає досі кількадесят позицій, а багато остається ще в поштовій теці автора, що певно невдовзі повинні побачити світ. Напевно хтось із композитивних музиків напише фахову оцінку його музичної творчості.

Та заки це станеться, хочемо тут, як нехаче, в кількох словах подати думки Покійного про українську музику, які ми чули в часі його відвідин в місяці червні 1949 р.

Знаючи автор може найпопулярнішою сьогодні пісню „Залюлю сонце золоте“, проф. Іван Недільський, і я мали нагоду відвідати М. Гайворонського в його мешканні. Розмова велася на різні теми, ми перескакували з однієї точки на другу, але найбільше говорилось про музику і літературу. Я був приємно здивований, що господар виявив таке широке знання нашого письменства.

Він що лише тільки прочитав мою статтю у „Свободі“ про Івана Франка, і кінце намовляв мене написати це про Василя Стефаника, знаючи, що я колись написав був довшу розвідку про творчість того нашого письменника.

„Стефанік — казав Гайворонський — це вияв душі українського селянина. Це не співак бідного нашого селянина, але і автор „Снів“, та „Вона — земля“. Це те, за що український нарід бореться цілі століття, щоб, здобути собі рівне з іншими народами місце під сонцем“.

Коли з проф. Недільським зачав Гайворонський говорити про музику, то знову продовжував у тому самому напрямку.

„У літературі тільки ті українські письменники дали високо вартісні твори, що стояли на рідному ґрунті. Чи треба згадувати Котляревського, Шевченка, Лесю Українку, Франка, Стефаника та багатьох інших. Українські композитори повинні твердо стояти на гранітній скелі української музичної традиції. Бо ж ми творимо нашу народну музику“.

„Якби я видавав поважнішу працю про музичну творчість

обрядові пісні, це такий скарб, якого немає інший слов'янський рід. І з того скарбу повинні долонями черпати чужинні композитори, російські польські, а навіть і німецькі, що ми з гордістю підкреслюємо, але деколи наші власні композитори немов соромляться дітнутися тої зачарованої скелі, щоб не потрапити в „етнографізм“. Це велике непорозуміння! Московські більшовики розуміють цю справу дуже добре, вони переслідують у себе тих українських композиторів, що стоять на рідній традиції та черпають поживи до своїх модерних музичних творів із багатющої нашої народної музичної творчості. Вони роблять те саме вже і в Західній Україні. То ж не має жадного сумніву, що залишається робити нам, що живемо поза лінією „залізної куртини“.

„Я продовжував М. Гайворонський, стою на ґрунті української музичної традиції вже від початків моєї музичної діяльності. Та треба в першу чергу її зберегти від забуття. І я це робив в міру своїх сил. Я сягав по музичні скарби нашого народу на Лемківщині, Закарпатті, і навіть в далекій Бачці в Югославії, та на Поліссі. Цікавив мене і старий „Почаївський Богослужник“ зі своїми прекрасними кантатами“.

Дружина Покійного, пані д-р Неоніла Пелехович-Гайворонська, що залишила нас самих на розмові, ввійшла в кімнату, бо знала, що її чоловікові нездорово довго говорити, і то ще з таким захватом, як це робив Небіжчик, коли говорив про любов собі тему.

І ми зачали говорити про звичайні злободенні справи. Та коли вона відійшла, наш любий стрілецький „Михас“ продовжував свої міркування. „Наш великий історик, Михайло Грушевський, на своїй „Історії української літератури“ вмістив був таку присвяти (за дослівну точність не ручаюся!)

„Присвячую Українському Народові, щоб виявив себе так славно у своїй писаній творчості, як це зробив у своїй славній усній словесності“.

„Якби я видавав поважнішу працю про музичну творчість

Як в трьох попередніх, так і в цьому році Редакція і Адміністрація „Свободи“ напередодні жовтневої кампанії в справі добровільної доплати до передплати і пресового фонду вислали всім читачам „Свободи“ такого листа:

Дорогі Читачі „Свободи“:

Шановні Члени УНСоюзу:

Виконуючи ухвалу конвенції Українського Народного Союзу з 1946 року, ми знову звертаємося до Вас в справі добровільної доплати до передплати „Свободи“, як це робили кожного місяця жовтня протягом останніх трьох років.

Ви знаєте цю справу з попередніх виписок. Передплата „Свободи“ для членів УНСоюзу виносить сьогодні 30 центів місячно, а для не-членів \$7.00 річно. Вона така сама, як була тридцять років тому, хоча за той час кошта видавання „Свободи“ збільшилися кількакратно. Це, що Ви платите сьогодні за „Свободу“, вистачає заледве на покриття коштів паперу і поштової пересилки. А чим заплатити друкарню, робітників, кореспондентів і тисячі інших потреб, зв'язаних з видаванням щоденника?

Після захитання рівноваги цієї „Свободи“ опинилася в найбільш складному положенні. Адміністрація „Свободи“, не маючи на це ухвали конвенції, не може сама підняти передплати. „Свобода“ теж, як красива і чужомовна газета, не може розраховувати на оголошення в такій мірі, щоб вони скріпили її бюджет, ані на жадні субсидії чи допомогу. Її єдиною опорою є Ви, Передплатники і Читачі.

Рівночасно з цим мінімальним фінансовим станом „Свободи“, зросли максимально її завдання і потреби. Чи Ви можете уявити собі, як виглядала б наша громада, як виглядало б українське життя і українська справа на цій вільній землі, якщо б не було „Свободи“? Всього довгий рік „Свобода“ щоденно не тільки приносить Вам всі новості зі світу, вона не тільки точно реєструє всі прояви життя наших громад і організацій, але вона практично те життя держить, додає йому шпору нові сили, шпору більшого розгону, оформлює його цілі та вказує шлях до них. Це „Свобода“ голосить на весь світ правду про Україну, український нарід та його змагання. Це „Свобода“ відбиває всі ворожі напади на українців та стоїть на сторожі їх доброго імені. Це „Свобода“ з найбільшою обачливістю викоплює бурини з нашого життя, всіма силами підтримує і розвиваючи кожну творчу думку і кожний шляхетний прояв. „Свобода“ — це сьогодні єдина вільна, всенародна українська трибуна, гордість українців, що на волі, та надія тих, що ще в неволі.

Наша американсько-українська спільнота переживає тепер переломові часи. У великій мірі завдяки „Свободі“ та її англіїського тижневика, в нашому житті з кожним роком голосніше чується організований голос нашої молодішої генерації. Протягом останнього року і при великій допомозі „Свободи“, до нашої країни приїхали вже тисячі наших братів з європейської скитальщини. Це ставить до „Свободи“ нові вимоги і накладає на неї нові великі завдання, щоб усім цим людям допомогти влитися в одне спільне русло творчої праці для добра нашої спільної справи. Щоб подолати тим завданням, „Свобода“ мусить постійно розбудовуватися і постійно поширюватися та поліпшуватися. І вона це без сумніву виконає, як Ви їй в цьому допоможете. Допоможіть „Свободі“, щоб вона могла допомогти Вам!

Конвенція УНСоюзу в 1946 році вважала за відповідне залишити передплату „Свободи“ в дотеперішній висоті, уповноважуючи Екзекутиву УНСоюзу звертатися кожного року в місяці жовтня до Членів Союзу і Передплатників „Свободи“ за добровільною доплатою до передплати. Висоту цієї доплати залишено добрий воля членів, з тим, що вона не повинна бути менше двох доларів. Проте, щоб могли покрити дефіцит видавництва та поробити так необхідні тепер даліші поліпшення, як щодо форми так і змісту, на це дозволили б тільки більш жертовні і від усіх читачів „Свободи“.

Вірно, що до цього причинитесь і Ви, виславляючи добровільну доплату до передплати і складаючи свою щедру жертву на вдержання і дальшу розбудову тої „Свободи“, що вже 56 років голосить українську правду на вільній американській землі.

Рівночасно з листом є малий відтінок, на якому в зазначених місцях треба виписати своє прізвище і суму висланеної жертви та разом з „жертвою“ вислати в долученні готовий вже конверт назад до „Свободи“. Зазначуємо, що в цьому випадку не потрібно вже оплачувати поштової пересилки, бо вона вже заплачена гуртом на пошту. Єдине, що Вам треба зробити, це відірвати від листа карточку з Вашим прізвищем та разом з грошовою жертвою вложити до долученого конверта, завітати і вкинути до поштової скриньки.

нашого народу, я зробив би подібну просвату“, — кінчив композитор, перерваний приходом дружини, хід думок про українську музику. Якби українські композитори змогли у своїх модерних творах виявити весь скарб нашої народної музичної творчості, то світ аж ахнув би зі здивування, бо побачив би музичне обличчя нового європейського народу. „Нового“ тому, бо світ нас майже не знає досі. Знаю, що важкі обставини нових емігрантів. Наші письменники, критики, вчені мусять „клінуванням“ заробляти на щоденний прожиток. Наша давня еміграція — це люди незаможні та без ширших особистих зв'язків, щоб могли допомогти знайти іншу працю. Знаю, що може і й такі, що могли б допомогти, але не дуже то й хочуть це робити. Що ж, є всі люди на світі. Та вірю, що воно мусить бути інакше, що умова та творча енергія наших передових людей не сміє розгубитися по тих „менсрумах“ і „віменсрумах“ у ньюйоркських готелях і шпиталях, де тепер заробляють на хліб наші бувші скитальці.

Тут знову ввійшла дружина Покійного. Ми й самі бачили його втому, подивляючись величезним довгою недугую, тілі.

Ми встали, щоб попрощатися. Професор Недільський вже давніше приніс був Гайворонському кілька своїх недруко-

Надмірний оптимізм — політична наївність

(Докінчення зі стор. 2-го)

вій війні творили не тільки легіони Пілсудського по стороні Австрії, але й Комітет Народови Дмовського у Парижі з армією Галлера, а сам Пілсудський дав себе після Раранчі замкнути до Магдебурзької фортеці.

Автор цих рядків є теж противником самобичування і крику про власні хиби. Але уважає, що чад самообману й самоадорації є доказом такої примітивності, що з нього повинна вже вирости провідна верства українського народу,

ваних ще творів. Гайворонський висказав свої завваги. Він тішився „мелодійним таланом“, який знайшов у творах Недільського. „Ваш антифон в мелодії, казав він проф. Недільському, — це прекрасний примір, як виглядає чистотворальна церковна мелодія“.

Але Покійний композитор радив Недільському вибирати тексти до своїх композицій без „передтакту“, бо це не в душі народної творчості. Гостинна господаря просила нас на вечерю, та ми й так засиділися задовго на тім духом піри, що нас ним почастував був незабутній пам'яті господар, Михайло Гайворон-

ський. Була дев'ята година вечора. Ми прощалися до відходу. Господар просив нас зайти до нього ще колись. Господар довго тримав мою руку у своїх долонях, кажучи, що знаючи про мою важку працю, певно зможе побачити мене аж за кілька місяців. Ми обидва обіцяли, що завітаємо до нього вчасніше. Та сталося інакше. Прошлий великий спекі. Покійний почував себе шораз гірше і ми тоді в останнє бачили свого улюбленого Стрілецького Співця.

Нехай оці наші рядки будуть грудкою землі, кинутою на прощання на могилу Великого Покійника...

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи“, потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

ЛИСТА: Ч. 1.

Жертва-доплата:

Жертва-доплата:		Редакція „Свободи“	
Головний Уряд У. Н. Союзу		Д-р Лука Мишута	10.00
Григорій Герман	\$10.00	Степан Шумейко	10.00
Марія Маласич	10.00	Антін Драган	10.00
Дмитро Галичич	10.00	Семен Демидчук	10.00
Роман Слободян	10.00	Адміністрація „Свободи“	
Дмитро Калитала	10.00	Степан Гладкий	10.00
Володимир Гриняк	10.00	Яків Кулинич	10.00
Д-р Амвросій Т. Кібісей	10.00	Степан Паризький	5.00
Іван В. Іванчук	10.00	Дмитро Каравець	5.00
Степан Курпась	10.00	Володимир Кушнір	5.00
Павло Дуда	10.00	Осипа Гіббонс	5.00
Стефан Слободян	10.00	Неоніла Марена	3.00
Іван Романішин	10.00	Стефан Шимон	2.00
Тарас Шпінкула	10.00	Теодор Гіль	2.00
Володимир Дідик	10.00	Іван Левинський	2.00
Геновефа Зепко-Жеребляк	10.00	Дмитро Кусий	2.00
Микола Данискаба	10.00	Персонал У. Н. Союзу	
Іван Кокольський	10.00	Степан Курляк	5.00
Дмитро Шмагала	10.00	Меланія Миланович	3.00
Олена Штогрин	10.00	Ольга Жук	2.00
Петро Кучма	10.00	Володимир Сохан	2.00
		Марія Бойчук	2.00
		Данило Слободян	2.00
		Ольга Михалішин	2.00
		Надія Орловська	2.00
		Матеріальна Магура	2.00
		Анна Каша	2.00
		Теодор Лутиняк	2.00

не значення має це враження при загальному ступні освітленості, уживаючи про українські справи, та куди повинна бути спрямована вся українська енергія!

Ми не маємо зрікатися нашої політичної програми, що її сформулював IV. Універсал з 22. I. 1918 і Акт Злуки з 22. I. 1919. Ця програма становить політичне „Віру“ кожного українця. Але політична думка не може зупинитися на цій програмі та обмежитися до виславлювання її (перед самим собою) на всі лади й способи. Саме лише переконання про потребу власної держави не покривається з тією політичною зрілістю, що її вимагає наше перебування на чужинському терені й боротьба з ворожими нам впливами на чужинському ґрунті. Чим буде менше фраз, тим більше призадуми, тим менше сварки і тим більше студій та праці.

З ПРИВОДУ СМЕРТІ М. ГАЙВОРОНСЬКОГО

зложили на видавництво Пропагандної Книжки У. С. С.: Л. Мишута \$25; Д. Галичич \$15; д-р В. Калина \$10; Іван Кучма \$10; д-р Никифорук \$25.00; а на працю УНКМітету: Володимир Душник \$15; Меланія Миланович \$10; о. Петро Білон \$5.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам неможливо жити без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

Увага! НОВІ ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ

Продукції
• СОЛІД ФІЛЬМ •
1. СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ СХІДНОЇ КАНАДИ. Це прекрасний кольоровий фільм, першої річниць східного Екзархату.
2. УКРАЇНСЬКІ І. П. Цікава історія із життя скитальців у Німеччині. В програмі: побутове життя, здвиг СУМ-у, в пам'ять Героїв, день спорту то ін.
3. СВЯТО ВЕСНИ. Кольоровий звуковий фільм із життя пластуна на еміграції.
4. БАНДУРА ХОР. Це фільм-концерт, в якому побачите нашу найкращу капелу 40 бандуристів ім. Т. Шевченка, під диригентурою п. Вожики і п. Кітастого та послухайте їх чудового концерту.
Копії цих фільмів продаються для всіх українських організацій та пересувних кін.
Увага: Купимо 16-мм копію фільму „Маруся“.
Прощу писати на адресу:
PHOTO "ODEON", 749 Dundas W., Toronto, Ont., Canada.

УВАГА! — ОЗОН ПАРК, Н. Й.

ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО ВІЛЬНА УКРАЇНА
відділ 200 Українського Народного Союзу,
— влаштовує —

ОСІННІЙ БАЛЬ В СУБОТУ, 8 ЖОВТНЯ 1949

(Saturday, October 8th, 1949)
AT AMERICAN LEGION HALL
91-11 — 101st Ave., Ozone Park, N. Y.

Початок у 8-й год. вечір. Вступ 75 цент. з податком
Просимо всіх українців з Озон Парк і околиці про численну участь. Добра нагода забавитися і стрінути знайомих. До танців пригваратиме знала Оркестра М. Антошкова. Буде добрий буфет і різноманітні напиться забезпечені.
За добру забаву ручити — Бальний Комітет.

ТЕАТР-СТУДІЯ ПІД МИСТЕЦЬКИМ КЕРІВНИЦТВОМ ІОСИПА ГІРНЯКА

У НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ 1949 Р.
САЛЯ ЦЕРКВИ СВ. ЮРІЯ, 217 E. 6th STREET, NEW YORK

„МАТИ І Я“

За мотивами Михайла Хвильового, поєма на 4 дії Ю. Димчича і Л. Кошеліца
Постава: Іосип Гіряня. — Режисерія: Олімпія Добровольської.
Сценічне оформлення: Володимир Лисняк.

Початок точно в 8-й годині вечора.
Після 3-го завісу вступ на сцену не дозволяється.

З малими дітьми вступ не дозволяється.
Продаж квитків у: Українська Кооператива, 76 East 7th St.; Art Mode, 123 — 2nd Ave.; Surma, 11 E. 7th St.; Nash Bazaar, 115 Ave. A.

3 ЖИТТЯ ГРОМАДИ І ОРГАНІЗАЦІЇ

НЬО ПОРК, Н. П.

Станція Братства УСС
ім. М. Гайворонського.

З хвилиною, як на американській землі опинилося поважне число б. Українських Січових Стрілців, як вони по тяжких життєвих переходах в репатріацію почали відбудовувати своє родинне життя в умовинах культурних досягнень Нової Батьківщини, силою природних причин виникла в них думка зорганізуватися в своє Товариство найстарших українських ветеранів. Ідея, що в її ім'я ці люди (сьогодні найменше 50-літні) із зброєю в руках провели свої молоді, найкращі роки життя, невмируща. Вона вела їх крізь криваві бої по всій великій і широкій Україні, вона присвічувала їм в напів-мирній праці в часі між першою і другою світовою війною, й вона далі виповнює зміст їхнього життя на схилі літ. Найстарші українські ветерани, що їх знаком являється герб Мазепи, які сьогодні майже всі носять на своєму тілі рани, живі сліди боїв з усіх можливих українських фронтів від 1914 року, без сумніву заслуговують на увагу американсько-українського громадянства.

Дня 18. вересня ц. р. зібралися їх кілька десятків на наради, що в їх висліді створено „Станцію Братства УСС“ в Нью-Йорку. Саме перед трьома днями відійшов один з них на в'єт. Повстанням з місць віддали всі зібрані однохвилинно мовчанкою пошани світлі пам'яті помершого товариша зброї, творця Легенди Стрілцтва, створця сучасного українського змагання України і композитора Михайла Гайворонського. Заслухавши інформації члена Головної Ради про стан праці б. УСС в Європі, оформили Станцію в Нью-Йорку та назвали її іменем Михайла Гайворонського. До Управи ввійшли: д-р В. Калина — голова, С. Ріпкевич — заст. голова, В. Назаревич — секретар, Ю. Нанаси — скарбник, Я. Гриневич — член. Збори прийняли одностайне рішення ввійти в одну загальну Організацію б. воїнів українців в Америці, яка саме твориться.

В тягу наради рішили підтримати видання „Альманаху У. С. С.“, що друкується в Європі і посвячений сл. пам'яті М. Гайворонського, а між іншим багато теж уваги приділили справі переселення скитальців. Доцінюючи вагу праці Комітетів, зокрема ЗУАДК-у, вивали всіх до посиленої акції в підтримці Допомогового Комітету. Більше того, на місці такі зібрали 10 Заяв про працю та мешкання для 10 родин, які є в таборах Австрії та Німеччини. В тяжкий час, але під добрим знаком почала Станція свою працю. Їй треба нам привітати та побажати якнайкращих успіхів. (а.р.)

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Рефератова Секція ЗУАДК-у в Філадельфії відновляє свою діяльність.

Рефератова Секція Злученого Українського Американського Комітету в Філадельфії, що з причини декомпетації й гарячого літнього часу перервала була хвилиною свою діяльність, поновила тепер свій склад новими людьми й відновлює знову свою реферативну акцію. Яке значення мають популярно-наукові реферати, не треба хіба й говорити. Досить сказати, що цікаво дібрані теми рефератів завжди стягали і стягують багату аудиторію даючи їй цікаві відомості з різних ділянок людського життя. Практика в краю й на еміграції в Німеччині й в Австрії показує напр., що кожна тема має своїх слухачів, аде найбільше їх звичайно,

мали політичні теми. В нас уже так було, що політичними справами цікавилось все громадянство без огляду на вік стан і освіту. Нічого зрештою в тому дивного, бо це справді така тематика, яка цікавить звичайно кожного українця. Але й інші теми мають чимало своїх слухачів, як от літературні, господарсько-політичні, природничі, історичні і т. п.

Рефератова Секція, якої головою є пані Олена Штогрин, має за завдання обслуговувати українську громаду в Філадельфії рефератами на різні теми. Тут іде не тільки про нову імміграцію, як радше про наших земляків, осілих тут давніше. Злобні язика кажуть, що цих наших земляків окрім доляра не цікавить нічого більше, але попередня практика Реферативної Секції показує, що це неправда, бо наші земляки, хоч і мало часу мають, все таки живо цікавляться українськими та іншими справами і досить численно приходять на реферати. Маємо надію, що справа популярно-наукових рефератів буде тепер поставлена ще краще як дотепер, бо до реферативної Секції ввійшли нові люди з поміж нової імміграції, які докладають усіх старань, щоб реферати були цікаві тематикою і цікаво подані слухачам. Рефератова Секція зложила вже п'ять таких рефератів та підбрала цікаві теми, запросила прелегентів-спеціалістів і відкриває новий реферативний сезон в перших днях жовтня ц. р. рефератом Б. Романенчука п. н. Сучасна українська література на рідних землях. Цей реферат відбудеться в суботу, 1. жовтня ц. р. в год. 8. вечором в залі Українського Клубу при вул. Н. Френклін. Далші реферати відбудуватимуться постійно що два тижні в тому самому часі й місці, а теми рефератів будуть подані до відомо тижнем наперед. Якщо інші клуби в Філадельфії бажають б і в себе мати такі реферати, можуть звертатися або до голови Реферативної Секції, або до прелегентів безпосередньо. Рефератова Секція запрошує цією дорогою всю українську громаду в Філадельфії на свої реферати, а зокрема запрошує осілих тут давніше наших земляків та ту-тешню українську молоддь, яка тут зможе багато чого цікавого довідатися про рідний край своїх батьків. Маємо надію, що вся давніша імміграція, якій українські справи завжди були дорогі, скористає з цієї нагоди і братиме численну участь у рефератах. Теж запрошуємо і нову імміграцію на ці реферати, бо напевно тут будуть теми цікаві і для них. Реферати будуть дискусійні, значить даватимуть багато нагоди для вимини думок, поглядів і відомостей.

Б. Р.

НЬОАРК, Н. ДЖ.

Громадянська вечора на політичну акцію.

В неділю, дня 21. вересня, відбулась в залі Української Центральної Громадянської Вечери, яку отворив п. Т. Касків, попросивши адвоката В. Кузьму на тостмайстра. Адвокат Кузьма закусав ціль вечері й попросив до слова д-ра Лонгінна Цегельського „як відпоручника Українського Конгресового Комітету. Др. Цегельський відповідав з задоволенням. На кінець адвокат Кузьма попросив до слова п. Т. Касків, який представив ще раз ціль вечері й заявив, що поневолений нарід, який борється за свою самостійну

ПУСТИ ПСА ПІД СТИЛ... — могла б сказати чотирирічна Ширлі Енн Сморвейт з Ля Гренд, що взяла цю малу, шість-тижневу собачку на плечі, а та зразу до її „айскрім“-у прилизалась.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

„Український День“.

державу, мусить сам дбати про свою долю і сам вести свою політику своїми трудами і засобами. Тут в Америці маємо політичний провід під назовою Українського Конгресового Комітету. Але ми в теперішній часі трохи його занедбали. Щоб цей комітет міг продовжати свою політичну працю, треба дати йому помічну руку, себто треба допомогти йому грошево. Тому, казав бесідник, треба нам днесь при тій скромній вечері зложити свої датки на дальшу політичну акцію Українського Конгресового Комітету.

Жертви зложили: з похорону бл. п. Анни Брик \$100; по \$25: Бр. Пр. Тройці, від 2 Провінцій, Товариство Богдана Хмельницького, від 133 У. Н. С., Тов. Запорожжя, Союз Українок, І. Штогрин, з 40-літнього ювілею в честь Т. Касків, від Комітету, В. Куча, М. Литвин; по \$10: І. Ді-доха, адв. М. Гинда, М. Шумейко; по \$5: адв. В. Кузьма, В. Шеремета, В. Ліскович, І. калнинович, І. Настюк, Г. Брик, С. Рудий, П. Стецяна, М. Іванюк, С. Боднар, О. Химій, П. Олійник, В. Салабун, Т. Гладкий; по \$2: М. Марків, С. Головатий, А. Халанич, Г. Макут; по \$1: о. М. Шуцко, Г. Матляк, П. Гончаренко, Г. Ді-доха, Д. Конох, Л. Савойка. Разом зібрано \$414. Ці гроші вилановано на руки касієра Конгресового Комітету. Всім жертводавцям щира дяка. Присутний.

БАМ-БІМ, ЗАГОРІВСЯ НИЦІН ДІМ!

ЗРОБІТЬ ВАШІ ДІТЯТИ ПОДАРУНОК З ЦЕЙ ПРЕКРАСНОЇ КНИЖЕЧКИ!

8 сторінок багатобарвних малюнків до народних слів приготував артист-малюв. О. СУДОМИРА.

Під кожним малюнком артистичні підписи великими літерами. В тексті теж ноти до пісеньки „Бам-Бім!“ Вдавшицтво „Нашим Дітям“ в Європі. Ціна тільки 75 цт.

Замовлення разом з належністю слати до:

„СВОВОДА“
P. O. Box 346, (81-83 Grand St.); Jersey City 3, N. J.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ Б. ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

повідомляє, що :

УСТАНОВЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Б. ВІЙСЬКОВИХ

відбудуться :

В НЬО ЙОРКУ В НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ Ц. Р.
(IN NEW YORK, SUNDAY, OCTOBER 9th, 1949)

в годині 2-гій пополудні

В ЗАЛЯХ „УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ“,

59 St. Mark's Place (8-ма вул.) New York City

Принести з собою документи.

Ресервація учасників пишеться вже в годині 1:30.

Ген. О. Загородський, Д. Паличін, М. Рибачук, д-р В. Калина, Б. Барвінський, И. Вишневецький, С. Єфремов, І. Паливода, Ф. Федоренко.

На багату програму свята зложились продукції хорів, декламації і танки. І так запрошений з Алентавн український мужеський хор під у-правою д-ра Кунца, професора музики на місцевому університеті, виконав дві англійські і дві українські пісні. Треба подивляти, як американець, д-р Кунц, вмів так правильно вичути духа української пісні і так вірно її інтерпретувати, особливо це замітне було при виконанні вязанки стрілецьких пісень. Мішані хори, істонський під управою п. Гринькова і бетлегемський під проводом п. Батлазюка, виконали по чотири пісні, а мужеський хор з Бетлегему дві пісні. Слідно було велику працю обох диригентів і пильність членів обох хорів, що так бездоганно ввели низку гарних наших пісень. Діточий хор, зложений з учнів, що пильно відвідують українську доповняючу школу в Бетлегемі, виконав три пісні: „Гей у лузі“, „Школяр, школяр“ і „Машинують козаченьки“. Рясні оплески присутних глядачів були найкращим нагородою для маленьких виконавців цих пісень та признанням для родичів дітей, що вміють припильнувати свою дівтору, щоб не забула рідної мови. Діточі декламації виконали: Лаврик Тарас, Цапко Олесь та Лаврик Майко. Найкраще враження зробили — як звичайно — наші народні танки: крім свіжопризжиків панів Марусенка і Лісенка („Чумак“) інші виконавці це місцеві сили: пані Чічерська (дуже гарна креція „Вітер“) і в діточих танках Михась і Лаврик і Анна Паламар — це учні балетмайстра Лаврова.

Ціла імпреза випала при прекрасній погоді і в гарній настрою, до чого чимало причинились наші комітети, приготувавши обильний і смачний буфет. Цей погідний настрій і загальне задоволення мусять присутні приписати

також панові Пухті, який як товстмастер виявив великий в тому напрямі хист і дотеп, за що стрінувся з загальним признанням.

ПАДІТЬ У ЛЕГКИХ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНИ ДИ ЧЕРЕ „ПЕНРОЛ СЕНВІТ“!

ПОДЯКА

Складасмо сердечну і щирю подяку новим українським іммігрантам Теодорі Олійнику, Володиміру Варварі і Останові Олійникам (Нью-Йорк), які сприяли нашій родині в приїзді до вільної Америки, зустрілі нас по-братерському в Нью-Йорку і полегчили нам перші кроки на новій землі.

Нехай Бог пошле Вам добро і щастя на новій Батьківщині!

Аполлон, Ірина, Тетяна, Сергій Трембовецькі.

ПОДЯКА

Ми колишні ДП, тепер нові українські емігранти цією дорогою висловлюємо найсердечнішу подяку тим добрим людям, які допомогли нам приїхати до вільної Америки і знайти тут нову Батьківщину.

В першу чергу глибоку і щирю подяку подяку українським емігрантам, які особисто допомогли емігрувати до Америки 140 українців з їхніми родинами і тепер, як Голова Українського Д.о.п.о. Комітету в окрузі Adams County, Pa., невинно підлягає нашою долею віддаючи на це свій обмежений працю час.

Рівнож складасмо щирю подяку американцеві — власникові лабораторії косметичних виробів в New Oxford Manor I. Bishop (John W. Bishop) і його дружині за жертвенну опіку над усіма українцями, які прибувають до цієї округи і правдиве зрозуміння долі колишніх ДП.

Нехай же українська громадість Америки пам'ятає їх імена, а Бог нехай пошле їм добро і щастя в житті.

Аполлон і Ірина Трембовецькі з родиною, Енґелі і Людмила Стожик, Ступак Олесь, Енґелі і Ніна Веселовські з родиною, Шуйко Акулина.

ПОДЯКА

Ми нові члени Великої нашої української заповогової організації У. Н. Союзу від 230, немалою змоги в нашій формі сплатити довг відданості нації Дорогій Родині Гриневич і Палагі Сухар з Діонісави, Огайо, дозволяємо собі отцю дорогою зложити їм найсердечнішу подяку за все добро яке виявили вони нам в часі нашого побуту в таборах у Німеччині. Вони допомагали нам матеріально і морально висилаючи афідевити і перебіраючи всі кошти нашого переїзду до ЗДА.

У новій країні ми знайшли дальшу опіку. В їх домі зліхоломо справжню українську гостинність, родинну теплоту і готовність допомогти у всіх труднощах. Щиро дякуємо їм за турботу при нашому улаштуванні на новій місці та рівнож щирю подяку їм за випукування нам праці. Хай Господи милосердний і а г о родить Вас за Ваші турботи, що вартували нас з більшої частини раю.

Василь та Ольга Сухар з Дітьми.

ПОШУКУВАННЯ

ГРИГОРІН СЕМЧИНІН село Щепелі, пов. Львів, пошукує свого сусіда, знакомого Стефана Сковина, син Катерини, роду Ісидора і рідства, знайомих. Пісати до: GREGOR SEMCZYNIN Bellmore Farm, Bechtelsville, Pa.

Скитальці Семчинин Григорій і Лідія Касків повинні негайно зложити свої адреси в ЗУАДК-Комітеті у Філадельфії. Справа дуже пильна. Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острій довгочасний недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Родується жити лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружжя до зноліа. — Офісові години: Щодня від 10 ранно до 7 вечір. В неділі від 11 ранно до 1 пополудні.

II. ВІРІ СОСН-КІН

Поздоровлення з Днем Янгола й сердешні побажання, щастя й радості! М. С.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СТУДІЯ В НЬО ЙОРКУ!

Професор РОМАН САВІЦЬКИЙ піаніст-педагог оголошує вписи початкувчих і заванзованих учнів до своєї Студії в Нью-Йорку. Відкриття Студії залежатиме від кількості вписаних учнів.

Письмові зголошення слати на адресу:

РОМАН САВІЦЬКИЙ,
427 Pine Street,
Philadelphia, Pa.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR-CONDITIONED
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СЕРТІ

NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині
кличте як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET,
cor. Warren Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребанні по \$150
і так низький як
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air-conditioned
Lutwyn & Lutwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
861 SPRINGFIELD AVENUE,
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
В БРОНКС, БРООКЛІН, НЬО
ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MElrose 5-6577

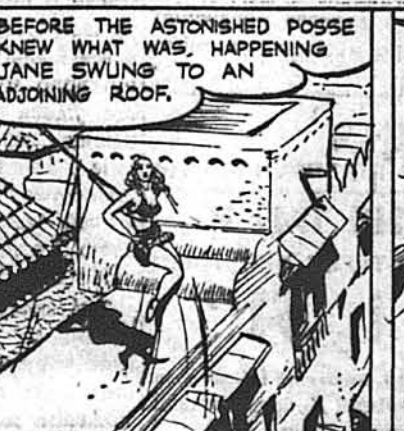
ТАРЗАН, ч. 2188. Джена висмикнулася сторожі.

„Зажени льва до клітки, а ні, то ми вас обоє постріляємо!“ — наказав Справл.

Саме в цій хвилині з немичною точністю впала петля Тарзана докируги Джени.

Заки здивована сторожа зрозуміла, що сталося, Джена опинилася на сусіднім даху.

Коли сторожа прийшла до себе, посилався град куль на охоронну запару.